

ISSN 1816-031X

VINNYTSIA NATIONAL PYROGOV MEMORIAL
MEDICAL UNIVERSITY

BIOMEDICAL AND BIOSOCIAL ANTHROPOLOGY

SCIENTIFIC JOURNAL
№26 2016

BIOMEDICAL AND BIOSOCIAL ANTHROPOLOGY

*Official Journal of the International Academy of Integrative Anthropology
Founded by the International Academy of Integrative Anthropology and Vinnytsia National Pyrogov
Memorial Medical University in 2003*

Періодичність виходу журналу 2 рази на рік
№ 26, 2016

Фахове наукове видання України у галузі медичних наук

Згідно переліку наукових фахових видань України, затвердженого наказом МОН України № 1328 від 21.12.2015 р. (додаток 8)

Фахове наукове видання України у галузі біологічних наук (за групами спеціальностей 14.01.00-14.03.00)

Згідно переліку наукових фахових видань України, затвердженого Наказом МОН України №747 від 13.07.2015 р. (додаток 17)

Editor-in-chief – *Moroz V.M. (Vinnytsia)*
First assistant editor – *Serheta I.V. (Vinnytsia)*
Secretary – *Datsenko G.V. (Vinnytsia)*

Editorial board:

Aleksina L.A. (Saint-Petersburg), Vasilenko D.A. (Kyiv), Volkov K.S. (Ternopil), Gunas I.V. (Vinnytsia), Guminskiy Yu.I. (Vinnytsia), Dgebuadze M.A. (Tbilisi), Karimov M.K. (Hudzhand), Kirilenko V.A. (Vinnytsia), Kornetov N.A. (Tomsk), Kostyuk G.Ya. (Vinnytsia), Krivko Yu.Ya. (Lviv), Maslovskiy S.Yu. (Kharkiv), Mostoviy Yu.M. (Vinnytsia), Nikolaev V.G. (Krasnoyarsk), Petrushenko V.V. (Vinnytsia), Pogoriliy V.V. (Vinnytsia), Sarafinyuk L.A. (Vinnytsia), Stechenko L.O. (Kyiv), Tegako L.I. (Minsk), Halberg F. (Minneapolis), Chaikovsky Yu.B. (Kyiv), Cherkasov V.G. (Kyiv), Shepitko V.I. (Poltava), Shutz Yu. (Munster), Yacenko V.P. (Kyiv)

Editorial council:

Kostinskiy G.B. (Kyiv), Nikityuk D.B. (Moscow), Masna Z.Z. (Lviv), Mnihovich M.V. (Moscow), Pishak V.P. (Chernivci), Puchlik B.M. (Vinnytsia), Sak N.M. (Kharkiv), Talko V.I. (Kyiv), Topka E.G. (Dnipropetrovsk), Piskun R. P. (Vinnytsia), Furman Yu.M. (Vinnytsia)

Адреса редакції та видавця:
вул. Пирогова, 56,
м.Вінниця-18, Україна, 21018
Тел.: +38 (0432) 439411
Факс.: +38 (0432) 465530
E-mail: datsenko@vnmv.vinnica.ua

Address editors and publisher:
Pyrogov Str. 56,
Vinnytsia, Ukraine - 21018
Tel.: +38 (0432) 439411
Fax: +38 (0432) 465530
E-mail: datsenko@vnmv.vinnica.ua

Технічний редактор Л.О. Клопотівська
Художній редактор Л.М. Слободянюк
Технічний редактор О.П. Віштак

Здано до набору 11.04.2016 р. Підписано до друку 29.04.2016 р.
Затверджено Вченою Радою ВНМУ ім. М.І. Пирогова, протокол №10 від 28.04.16 р.
Формат 84x120 1/16. Друк офсетний. Замовлення № 164. Тираж 600.

Вінниця. Друкарня ВНМУ, Пирогова, 56

CONTENT

Мороз В.М., Палій Г.К., Ковальчук В.П. Академік
Заболотний Данило Кирилович - обдарований народом
України безсмертям (до 150-річчя з дня народження)

7

Moroz V.M., Paliy G.K., Kovalchuk V.P. Academician
Zabolotnyi Danylo Kyrylovych - gifted with immortality by
ukrainian people (to the 150th anniversary of birth)

ORIGINAL ARTICLES

**Деркач С.А., Воронкіна І.А., Кхедер С.С.,
Габишева Л.С., Крилова І.А.** Вплив біоцидних
засобів (Мірамістину та Хілаку) на процес
біоплівкоутворення *S.Aureus*

12

**Derkach S.A., Voronkina I.A., Kheder S.S.,
Gabysheva L.S., Krilova I.A.** The effect of biocidal
products (Miramistin and Hylak) on the biofilmformation
process of *S.Aureus*

**Климнюк С.І., Pokryshko О.В., Винничук М.О.,
Симчак Р.В., Тулайдан Г.М., Барановський В.С.,
Грищук Б.Д.** Дослідження біологічної активності
похідних 2-амінотіазол-4(5H)-ону

16

**Klymnyuk S.I. Pokryshko O.V., Vynnychuk M.O.,
Symchak R.V., Tulaydan H.M., Baranovskyi V.S.,
Grishchuk B.D.** A study on biological activity of
2-aminothiazol-4(5H)-one derivatives

**Кондратюк В.М., Ковальчук В.П., Безулий М.М.,
Фомін О.О.** Характеристика здатності до утворення
біоплівки мікрофлори вогнепальних та
мінно-вибухових ран кінцівок

20

**Kondratiuk V.M., Kovalchuk V.P., Bezuliy M.M.,
Fomin O.O.** Characteristics of the ability to biofilm
formation among microorganisms isolated from
gunshot and blast wounds of extremities

Трофіменко Ю.Ю., Буркот В.М., Макац Є.Ф.
Динаміка утворення біоплівки на поверхні
ендотрахеальних інтубаційних трубок *Pseudomonas
aeruginosa* та *Acinetobacter baumannii*

23

Trofimenko Yu.Yu., Burkot V.M., Makatz E.F.
The dynamics of the of biofilms on the surface of
endotracheal intubation tubes *Pseudomonas
aeruginosa* and *Acinetobacter baumannii*

Кучеренко О.М. Особливості гормонального фону у
дівчат юнацького віку з аномальними матковими
кровотечами різних морфотипів залежно від фаз
менструального циклу

26

Kucherenko O. Peculiarities in levels
of hormones in girls with uterine bleeding
and on different phases of
menstrual cycle

**Назарчук Г.Г., Гуменюк М.І., Назарчук О.А.,
Коваленко І.М.** Етіологічна структура та чутливість
до антибіотиків, антисептиків збудників гнійно-
запальних захворювань

29

**Nazarchuk G.G., Humenuk M.Iv., Nazarchuk O.A.,
Kovalenko I.N.** Etiological structure and sensitivity of
pathogens of purulent-inflammatory diseases
to antibiotics and antiseptics

Пантьо В.В., Коваль Г.М., Пантьо В.І. Вплив
низькоінтенсивного лазерного випромінювання на
антибіотикочутливість мікроорганізмів - збудників
гнійно-запальних захворювань

33

Pantyo V.V., Koval G.M., Pantyo V.I. The impact of
low intensity laser radiation on antibiotic sensitivity
of microorganisms - causative agents of purulent
inflammatory diseases

**Попов М.М., Мішина М.М., Маланчук С.Г.,
Козлов О.П.** Комплексна дія світлодіодного
випромінювання та антисептичних препаратів, що
містять Динатрію едетат, на добові біоплівки клінічних
штамів *Pseudomonas aeruginosa*

37

**Popov M.M., Mishina M.M., Malanchuk S.G.,
Kozlov O.P.** Complex activity of led emission with
antiseptic preparations containing disodium edetate,
on daily biofilms of pseudomonas aeruginosa
clinical strains

Поліщук С.С. Експериментальне дослідження загоєння
травматичних пошкоджень слизової оболонки
порожнини рота щурів при порушенні функції
гепатобіліарного тракту

41

Polischuk S.S. Experimental investigation of the healing
of traumatic injuries of the oral mucosa of rats
in violation of the function of the
hepatobiliary tract

**Попов М.М., Калініченко С.В., Чаусовська Т.А.,
Бабич Є.М., Коротких О.О., Ківва Ф.В.,
Коваленко О.І., Балак О.К.** Вплив
електромагнітного випромінювання та газового складу
атмосфери культивування на здатність стафілококів і
коринебактерій до біоплівкоутворення

45

**Popov M.M., Kalinichenko S.V., Chausovska T.A.,
Babych E.M., Korotkikh O.O., Kivva F.V.,
Kovalenko O.I., Balak O.K.** The influence of electro
magnetic irradiation and gas composition of cultivation
conditions on the ability of staphylococci and corynebacteria
to biofilm formation

Филимонова Н.І., Гейдерих О.Г., Литаров В.Е.
Перспективи створення м'яких лікарських форм на
основі антисептиків неорганічної природи

49

Filimonova N.I., Geyderich O.G., Lytharov V.E.
Prospects of creation of soft medicinal forms based on
inorganic antiseptics

Юрчишин О.І., Куровець Л.М., Руско Г.В.
Вивчення протимікробних і антибіотикопотенціюючих
властивостей спиртових рослинних екстрактів відносно
шкірних ізолятів стафілококів - збудників підермії з
різними механізмами MLS-резистентності

52

Yurchyshyn O.I., Kurovets L.M., Rusko H.V.
Research of ethanol plant extracts antimicrobial
properties and synergy with erythromycin against
skin isolates of MLS-resistant
staphylococci

- Маєвський О. Є., Сікора В. З., Гненна В. О., Шаюк А.В.** Зв'язки сонографічних параметрів щитоподібної залози з показниками будови й розмірів тіла здорових чоловіків і жінок до 25 років
57
- Гридіна Т.Л., Радкевич К.В., Кольцова І.Г., Федчук А.С.2, Лоцицький В.П., Басок С.С., Артеменко А.Г., Кузьмін В.Є.** Виявлення противірусної активності похідних бензодіазолів щодо збудників грипу
61
- Вастьянов Р.С., Стрельнікова Ю.С.** Підсилення протисудомної дії леветирацетаму застосуванням рекомбінантного антагоністу інтерлейкін-1 рецепторів при експериментальному хронічному судомному синдромі
65
- Чаплик-Чижо І.О.** Моделювання за допомогою дискримінантного аналізу можливості захворювання на підермії чоловіків і жінок залежно від особливостей будови та розмірів тіла
68
- Дяченко В.Ф., Марющенко А.М., Чигиринська Н.А., Куцай Н.М.** Ефективність дії комбінацій препаратів з групи фторхінолонів з іншими антибіотиками на полірезистентні штами синьогнійної палички та ентеробактерій
71
- Голубнича В.М., Трофименко Я.В., Калінкевич О.В., Корнієнко В.В., Скляр А.М.** Антибактеріальна дія комплексних препаратів на основі хітозану та наночастинок міді
74
- Гураль А.Р., Панас М.А., Корнійчук О.П.** Вплив нестероїдного протизапального препарату напроксену на мікрофлору кишечника в експерименті
76
- Іванова М.О.** Характер мікрофлори порожнини рота у хворих з неускладненими переломами нижньої щелепи
79
- Кременчуцький Г.Н., Бурмистров К.С., Степанський Д.А., Кошева І.П., Батс А.К., Торопин В.Н.** Септомакс - новый хлорвыделяющий дезинфицирующий препарат пролонгированного действия. Сравнительная оценка активности
82
- Бобир В.В., Понятовський В.А., Назарчук О.А., Дюжикова О.М., Широбоков В.П., Долінчук Л.В.** Порівняльна чутливість культур клітин до клінічних ізолятів ентеровірусів
88
- Pryshlyak A.M., Reminetskyu V.Y., Stakhurska I.O., Shchur O.M.** Some variants of blood supply and innervation of the gluteal and posterior femoral areas in fetus
92
- Ромашкіна О.А.** Характеристика структурних особливостей нирок в умовах пригнічення функції щитоподібної залози
94
- Салій З.В.** Морфометрична характеристика мікроциркуляторного русла у хворих з наслідками черепно-мозкової травми
98
- Majewskiy O.Ye., Sikora V.Z., Gnenna V.O., Shayuk A.V.** Relations sonographic parameters of thyroid gland with indicators of structure and size of the body in healthy men and women up to 25 years
57
- Grydina T.L., Radkevich K.V., Koltsova I.G., Fedchuk A.S., Lozitsky V.P., Basok S.S., Artemenko A.G., Kuz'min V.E.** Development antiviral activity of benzodiazols' derivatives against influenza
61
- Vastyanov R.S., Strelnikova Yu.S.** Levetiracetam antiepileptic efficacy increasing using recombinant interleukin-1 receptors antagonist in conditions of experimental chronic convulsive syndrome
65
- Chaplyk-Chyzho I.O.** Simulation using discriminant analysis capabilities pyogenic skin infections disease in men and women depending on the characteristics of structure and size of body
68
- Dyachenko V.F., Mariushchenko A.M., Chygyrynska N.A., Kutsay N.M.** The effect of antimicrobial action of combination of fluoroquinolones with anothe antibiotics aganst poliantibiotics-resistant strains of pseudomonas aeruginosa and enterobacteriae
71
- Holubnycha V. M., Trofimenko Y.V., Kalinkevych O.V., KornienkoV.V., Sklyar A.M.** Antibacterial action of chitosan and copper nanoparticles composites
74
- Hural A.R., Panas M.A., Korniyuchuk O.P.** Influence of non-steroidal anti-inflammatory drug naproxen on the intestinal microflora in experiment
76
- Ivanova M.O.** Feature of oral microflora in patients with uncomplicated fractures of the mandible
79
- Kremenchutskyy G., Burmistrov K., Stepanskyy D., Kosheva I., Bats A., Toropin V.** Septomaks - new chlore singling out disinfectant prolonged action. Comparative evaluation of activity
82
- Bobyry V.V., Poniatovskiy V.A., Nazarchuk O.A., Djugikowa E.M., Shyrobokov V.P., Dolinchuk L.V.** Comparative sesitivity of cell cultures to enteroviruses clinical isolates
88
- Пришляк А.М., Ремінецький Б.Я., Стахурська І.О., Щур О.М.** Деякі варіанти кровопостачання та іннервації м'язів сідничної та задньої стегнової ділянок у плодів
92
- Romashkina O.A.** Characteristic of kidneys structural peculiarities in the condition of thyroid gland function depression
94
- Salii Z.** Morphometric characteristics of microvasculature by patients with traumatic brain injury consequences
98

CLINICAL ARTICLES

- Погорілій В.В., Сасюк А.І., Коноплицький В.С., Лойко Є.Є., Шульга Д.І.** Віддалені результати лікування дітей з вродженою кілеподібною деформацією грудної клітки із застосуванням нерезекційної передньої торакопластики
103
- Шапринський В.О., Макаров В.М.** Роль антибактеріальної терапії у лікуванні хворих з абсцесами печінки
107
- Pogoriliy V.V., Sasyuk A.I., KonoplitskyV.S., Loyko E.E., ShulgaD.I.** Long-term results of treatment of children with pectus carinatum using unresection front thoracoplasty
103
- Shaprinskyj V.O., Makarov V.M.** The role of antimicrobial therapy in the treatment of patients with liver abscess
107

- Баташова-Галинская В.А., Новиков С.А., Яблонская В.Б.** О значении ультразвука в реабилитации больных инфарктом миокарда с сопутствующим шейным остеохондрозом **109**
- Bobruk S.V., Tretyakov M.S., Griimalaska K.Ju.** Показники сануючої ефективності нового антисептичного засобу для обробки слизових оболонок **112**
- Гончаренко О.В.** Критична ішемія нижніх кінцівок у хворих на цукровий діабет та облітеруючий атеросклероз **115**
- Zhornjak O.I., Stukan O.K., Sorokoumova L.K.** Вплив білкового навантаження на антимікробну активність антисептичних препаратів **118**
- Demchuk A.V.** Факмакоекономічний ABC- та VEN-аналізи лікування пацієнтів з негоспітальною пневмонією на тлі супутніх хронічних захворювань **121**
- Kostrikov S.O., Smotrytska T.V., Moskovko S.P.** Нейровізуалізаційні особливості головного мозку пацієнтів з гострим порушенням мозкового кровообігу на фоні лакунарного ураження головного мозку та атрофії мозкової тканини. Взаємодія різних ознак патології мілких судин головного мозку між собою **124**
- Krasij N.I., Klymnyuk S.I., Pokryshko O.V.** Спектр мікроорганізмів, виділених від хворих у відділенні анестезіології та інтенсивної терапії **129**
- Nochvina O.A.** Характеристика структурних змін внутрішніх статевих органів у жінок з синдромом хронічного тазового болю **132**
- Fomin O.O., Fomina N.S., Kondratjuk V.M.** Характеристика біологічних властивостей мікрофлори, виділеної з ран постраждалих в зоні АТО **136**
- Rymsha O.V., Yatsula O.V., Gonchar O.O.** Ефективність декасану у комплексному лікуванні хворих із загостренням хронічного циститу **140**
- Shkurupiy D.A., Beleyev I.S.** Санація ротової порожнини - засіб профілактики вентилятор-асоційованої пневмонії у новонароджених **143**
- Martynchuk N.** Первинний криптококоз шкіри у ВІЛ-інфікованого пацієнта: аспекти діагностики та лікування **146**
- Bereza B.M., Chepel L.I., Bereza Ye.M., Shevchuk N.M.** Вивчення клінічної ефективності лікувальної композиції з декаметоксином у хворих хронічним генералізованим катаральним гінгівітом та хронічним генералізованим пародонтитом **149**
- Batashova-Galynskaya V.A., Novikov S.A., Yablonskaya V.B.** On the role of ultrasound in the rehabilitation of the patients with myocardial infarction with the assident cervical osteochondrosis **109**
- Bobruk S.V., Tretyakov M.S., Griimalaska K.Ju.** Indicators sanitizing the effectiveness of new antiseptic agents for treatment of the mucous membranes **112**
- Goncharenco O.V.** Critical limb ischemia in patients with diabetes and atherosclerosis **115**
- Zhornjak O.I., Stukan O.K., Sorokoumova L.K.** Antimicrobial action characteristics of antiseptics under protein loading to microorganisms **118**
- Demchuk A.V.** Pharmacoeconomic ABC- and VEN-analyses of treatment of community-acquired pneumonia patients with comorbidities **121**
- Kostrikov S.O., Smotrytska T.V., Moskovko S.P.** Distinctive features of brain neuroimaging characteristics in patients with acute stroke against the background of lacunar infarctions and brain atrophy. Interaction between different cerebral small vessel disease signs **124**
- Krasij N.I., Klymnyuk S.I., Pokryshko O.V.** The spectrum of microorganisms isolated from patients in the department of anesthesiology and intensive care **129**
- Nochvina O.A.** The characteristics of structural changes of internal reproductive organs in women with chronic pelvic pain syndrome **132**
- Fomin O.O., Fomina N.S., Kondratjuk V.M.** Characteristics of biological properties of microflora isolated from wounds of injured victims in ATO zone **136**
- Rymsha E.V., Yatsula O.V., Gonchar O.O.** The effect of Dekasan in complex treatment of patients with escalation of chronic cystitis **140**
- Shkurupiy D.A., Bieliaiev I.S.** Sanitation of oral cavity - option for prevention of ventilator-associated pneumonia in newborns **143**
- Martynchuk N.** Primary cryptococcosis of skin in HIV-infected patient: aspects of diagnosis and treatment **146**
- Bereza B.M, Chepel L.I., Bereza Ye.M., Shevchuk N.M.** The study of the clinical efficacy of therapeutic compositions with decamethoxine in patients with chronic generalized catarrhal gingivitis and chronic generalized periodontitis **149**

METHODICAL ARTICLES

- Kolodiy S.A., Kordon Yu.V., Shevchuk N.M.** Роль тестового контролю у вдосконаленні вивчення мікробіології **155**
- Malik V.D., Kalashnikov A.V.** The algorithm of surgical treatment of trochanteric fractures of the femur **157**
- Arsenyuk V.V., Petruk D.V., Zariyskiy O.O., Gaysenyuk L.V., Bartosh A.M., Didych T.V., Gryniv O.V.** Епідуральна анестезія як ефективний компонент мультимодальної анальгезії лікувального алгоритму при травмі підшлункової залози та післятравматичному панкреатиті **160**
- Kolodiy S.A., Kordon Yu.V., Shevchuk N.M.** The role of the test control in the improvement of the study of microbiology **155**
- Малик В.Д., Калашніков А.В.** Алгоритм оперативного лікування вертлюгових переломів стегнової кістки **157**
- Arsenyuk V.V., Gaysenyuk L.V., Zariyskiy O.O., Petruk D.V., Bartosh A.M., Didych T.V., Gryniv O.V.** Epidural anesthesia as an effective component of multimodal analgesia treatment algorithm for pancreatic injury and posttraumatic pancreatitis **160**

- Богомольний Б.Р., Бочарніков В.П., Барзинський В.П., Гридїна Т.Л., Свешніков С.В.** Нові підходи щодо виявлення різних патогенів та прогнозування розвитку інфекційного захворювання **164**
- Климнюк С.І., Ткачук Н.І., Романюк Л.Б., Творко М.С.** Методичні аспекти викладання мікробіології у Тернопільському державному медичному університеті ім. І.Я. Горбачевського **168**
- Корнійчук О.П., Шичула Р.Г., Тимчук І.В., Павлій С.Й., Немченко О.О., Федечко Й.М.** До питання діагностики *Helicobacter pylori* - асоційованих захворювань травного тракту **169**
- Мруг В.М., Вовк І.М., Гуменюк М.І., Римша О.В., Бобир В.В.** Методологічні підходи до викладання внутрішньолікарняних інфекцій на медичному факультеті національного медичного університету **173**
- Палій В.Г., Присяжна С.В., Тарамбула О.Ю., Дудар А.О.** Обґрунтування ефективності комбінованого лікування бактеріальної виразки рогівки з використанням амніотичної оболонки **176**
- Широбоків В.П., Войцеховський В.Г., Якименко А.І.** Мікробіологічні методи діагностики інфекційної патології та їх значення при викладанні медичної мікробіології **179**
- Панчук О.Ю.** Процедури кластерного аналізу та їх місце у процесі створення професіограм спеціальностей стоматологічного профілю відповідно до особливостей функціонального стану сенсорних систем організму **183**
- Палій Г.К., Широбоків В.П., Іванова С.А., Ковальчук В.П.** Структуризація та проблеми викладання клінічної мікробіології на етапі інтернатури **187**
- Тарасюк В.С., Матвійчук М.В., Корольова Н.Д., Паламар І.В., Поляруш В.В., Подолян В.М., Кривецька Н.В., Фіщук В.В., Гринишин В.Г.** Умови та необхідність вивчення дисципліни "перша медична допомога в екстремальних ситуаціях" у медичних вищих навчальних закладах **189**
- Іванченко О.З.** Мотивація навчальної діяльності у студентів першого курсу медичного факультету **192**
- Слободянюк В.А., Пилипонова В.В.** Нові підходи в діагностиці та лікуванні хворих з обструкцією верхніх сечових шляхів **196**
- Bogomolnyy B.R., Bocharnikov V.P., Barzinskiy V.P., Grydina T.L., Sveshnikov S.V.** New approaches in the detection of the different pathogenes and prognosing of development infections diseases **164**
- Klymnyuk S.I., Tkachuk N.I., Romanyuk L.B., Tworko M.S.** Microbiology teaching methodological aspects in I.Horbachevsky Ternopil State Medical University **168**
- Korniychuk O., Shykula R., Tymchuk I., Pavliy S., Nemchenko O., Fedechko Y.** About diagnostics of helicobacter pylori associated bowel infections **169**
- Mrug V. M., Vovk I. M., Humenuk M.Iv., Rymsha E. V., Bobir V.V.** Methodological approaches to teaching the nosocomial infections at medical faculty of national medical university **173**
- Paliy V., Prisyazhna S., Tarambula O., Dudar A.O.** Substantiation of the effectiveness of the combined treatment of bacterial corneal ulcer **176**
- Shirobokov V.P., Voitsekhovskiy V.G., Yakimenko A.I.** Microbiological methods of diagnostics of infectious pathology and their role in teaching of medical microbiology **179**
- Panchuk O.Yu.** Cluster analysis procedures and their place in the process of creation professiograms of dental specialties under functional features of sensory systems of the organism **183**
- Paliy G.K., Shirobokov V.P., Ivanova S.A., Kovalchuk V.P.** Restructuring and problems of teaching clinical microbiology during internship **187**
- Tarasjuk V.S., Matvichuk M.V., Korolova N.D., Palamar I.V., Polyarush V.V., Podolyan V.M., Kryvetska N.V., Fishchuk V.V., Grenishin V.G.** Conditions and the necessity of studying the course "first medical aid in extreme situations" in medical universities **189**
- Ivanchenko E.Z.** The motivation of learning activities of first-year students of the medical faculty **192**
- Slobodyanyuk V.A., Pylyponova V.V.** New approaches in diagnosis and treatment of patients with obstruction of the upper urinary tract **196**

REVIEW ARTICLES

- Хіміч С.Д., Масіброда Н.Г., Феджага О.П.** Кишкова непрохідність: основні симптоми та синдроми **201**
- Філімонова Н.І., Дика О.М.** Становлення фармацевтичної мікробіології: шлях від минулого до майбутнього **206**
- Черепакхіна Л.П., Курець А.А., Шевчук Е.В.** Плацебо: історія появи терміна. Место плацебо в сучасній терапії (обзор літератури) **208**
- Khimich S.D., Masibroda N.G., Fedzhaga O.P.** Intestinal obstruction: principal symptoms and syndromes **201**
- Filimonova N.I., Dyka H.M.** Formation of pharmaceutical microbiology: way to the future from the past **206**
- Cherepakhina L.P., Kuretz A.A., Shevchuk Ye.V.** Placebo: the history of the appearance of the term. The place of placebo in the modern therapy (literature review) **208**

CHRONICLE

- Андрієвський І.Ю.** Данило Кирилович Заболотний (до 150 - річчя з дня народження) **212**
- Andrievskiy I.Yu.** D.K. Zabolotnyi (dedicated to 150th anniversary) **212**

© Тарасюк В.С., Матвійчук М.В., Корольова Н.Д., Паламар І.В., Поляруш В.В., Подолян В.М., Кривецька Н.В., Фіщук В.В., Гринишин В.Г.

УДК: 37.016 : 614.88 : 378.4 (61)

Тарасюк В.С., Матвійчук М.В., Корольова Н.Д., Паламар І.В., Поляруш В.В., Подолян В.М., Кривецька Н.В., Фіщук В.В., Гринишин В.Г.

Вінницький національний медичний університет імені М.І. Пирогова, кафедра медицини катастроф та військової медицини (вул. Пирогова, 56, м. Вінниця, Україна, 21018)

УМОВИ ТА НЕОБХІДНІСТЬ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ "ПЕРША МЕДИЧНА ДОПОМОГА В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ СИТУАЦІЯХ" У МЕДИЧНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Резюме. У статті розглядаються питання створення умов та необхідності вивчення першої медичної допомоги в екстремальних ситуаціях, успішності навчання вітчизняних та іноземних студентів із цієї дисципліни, результати засвоєння знань та вмій на кафедрі медицини катастроф та військової медицини.

Ключові слова: перша медична допомога в екстремальних ситуаціях, успішність навчання, навички.

Вступ

Постанова Верховної ради України (17.04.2014р.) "Про додаткові заходи для зміцнення обороноздатності України" стала базою для підготовки програми по навчальній дисципліні "Перша медична допомога в екстремальних ситуаціях", яка вперше втілена у навчальний процес II курсу із спеціальностей "Лікувальна справа", "Педіатрія", "медико-профілактична справа" [2, 5].

Вивчення дисципліни надання першої медичної допомоги в екстремальних умовах безпосередньо пов'язано із тактичною медициною, якої не вивчають студенти на жодному курсі медуніверситету. Перші зіткнення наших військових із добре озброєними сепаратистами, найманцями та терористами у Луганську і Донецьку виявили повну неготовність Збройних Сил України та суспільства до забезпечення виживання військових та населення уражених сучасними видами зброї під час ведення бойових дій. Майже 30% поранених гинуть. Навіть під час Другої світової війни цей показник у Червоній Армії не перевищував 25%, а у військових конфліктах, в яких беруть участь армії країн-членів НАТО гине не більше 3% поранених [1]. Мало цього, якщо головне завдання військових українців ставить за мету не дати загинути тим, кого можна врятувати, то медицина країн альянсу успішно вирішує завдання по порятунку тих, хто вважався безнадійним і гинув у 100% випадків. Англіїці повідомляють, що їм вдається врятувати 25% із числа безнадійно уражених. Ось чому викладачі кафедри медицини катастроф та військової медицини Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова на протязі 2-х останніх років активно вивчають тактичну медицину, аналізують впровадження існуючих стандартів НАТО, а саме ТССС (Tactical Combat Casualty Care), які базуються на принципах доказової медицини, що запроваджуються у навчальний процес [3, 6].

Мета роботи - вивчити та проаналізувати успішність студентів II курсу по темах та заняттях запропонованої програми, вияснити недоліки матеріального забезпечення навчального процесу, внести зміни в структуру навчальної дисципліни.

Матеріали та методи

Запропонована тимчасова програма, Центральним методичним кабінетом з вищої медичної освіти МОЗ України з навчальної дисципліни "Домедична допомога в екстремальних ситуаціях" нами замінена на іншу назву навчальної дисципліни: "Перша медична допомога в екстремальних ситуаціях" тому, що такий вид допомоги надають як в цивільних так і в воєнних умовах, як особи без медичної освіти так і санінструктори, медсестри, фельдшера, лікарі та інші.

Навчальна дисципліна базується на вивченні студентами анатомії і фізіології людини, загальної хірургії, пропедевтики внутрішньої медицини, гігієни та екології, соціальної медицини та організації охорони здоров'я.

Програма дисципліни "Перша медична допомога в екстремальних ситуаціях" структурована одним модулем.

Основним видом навчальних занять були практичні заняття та самостійна робота студентів з тематики програми навчальної дисципліни. Зміст програми навчальної дисципліни одного модулю "Перша медична допомога в екстремальних ситуаціях" включив 9 тем, із них 30 годин практичних занять та 30 годин самостійної роботи студентів.

Викладачі кафедри завідомо готувались до проведення занять з тактичної медицини, адже потрібно було придбати матеріальні та технічні засоби навчання. Деякі викладачі за свій власний кошт закуповували необхідні кровозупинні засоби, щоб наповнити вміст аптечки НАТО, а також інші сучасні засоби транспортної іммобілізації [4].

Старший викладач кафедри В.В. Поляруш організувала і створила 2 валізи: одна для теми 3 "Кровотечі і методи їх зупинки" (рис. 1), друга - для теми 2 "Порушення прохідності дихальних шляхів, медична допомога" та теми 4 - "Види ушкоджень у бойових і не бойових умовах. Медична допомога при пораненнях, переломах, вивихах, розтягах" (рис. 2). Кожен викладач мав вільний доступ до валіз і використовував все необхідне для проведення практичних занять. Крім мате-

Рис. 1. Валіза 1. Набір засобів, матеріалів для зупинки кровотечі.

Рис. 2. Валіза 2. Набір інструментів, засобів для відновлення дихання, допомоги при пораненнях.

ріального забезпечення, в якому немала допомога була з боку адміністрації університету, викладацький склад вів самостійну теоретичну підготовку. Всі пройшли май-

стер-клас на базі медичного коледжу та Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова по наданню першої медичної допомоги при пораненнях на полі бою відповідно до рекомендацій та стандартів міжнародного комітету TCCC (Tactical Combat Casualty Care). Заняття проводили американські та українські військові медики.

Як відомо, для ураження одного українського силовика Росія витрачає приблизно 560 кілограмів різного виду боеприпасів, що є нечуваним з часів Другої світової війни. Характерною особливістю поранень українських військовослужбовців є саме осколкові поранення і опіки. На цю категорію поранень (за даними незалежних джерел) приходиться приблизно 70-75%. Найбільшу небезпеку з точки зору смертей, каліцтв і поранень несуть саме артилерійські боеприпаси - міни, снаряди і ракети.

Виходячи з цього, сучасна медична наука і практика нашої держави не могла передбачити таких наслідків війни, які диктували терміново змінювати підхід як до навчання майбутніх лікарів, так і налагоджувати сучасне лікування поранених. В цьому немалу допомогу надавали медики зарубіжних країн як Америки, Канади, Польщі і ін.. Цю складну ситуацію розуміли студенти нашого університету, викладачі, практикуючі лікарі. Тільки з однієї 13 групи 5 курсу лікувального факультету в зону АТО пішло троє добровольців-медиків: Максимов Ігор, Довбиш Дмитро, Ковач Вікторія. Пізніше, на засіданні гуртка "Рятівник", вони ділились своїм досвідом по наданню першої медичної допомоги пораненим у бойових умовах, висвітлювались недоліки навчання з цих питань у стінах навчального закладу. Доповнювали виступ студентів-добровольців лікарі-хірурги про особливості лікування поранених у зоні АТО, які виносили весь жах війни на своїх плечах. Все це стало матеріалом і базою для відповідного навчання студентів з тактичної медицини.

Результати. Обговорення

Для вивчення наслідків навчання студентами II курсу лікувального факультету "Перша медична допомога в екстремальних ситуаціях" ми відібрали 12 підгруп (6 груп), із них 3 групи вітчизняних (75) і 3 групи іноземних (50) студентів із загальною кількістю 125 чоловік. Завдяки тому, що із 75 шість вітчизняних та 8 іноземних студентів не відвідували занять і не були атестовані, їх (14) в дослідження не включали. Отже, успішність вивчалась у 69 вітчизняних та 42 іноземних студентів. Слід зауважити, що підхід до методичного та практичного забезпечення уроків був однаковий і викладачі (2) були постійними і рівень підготовки був належний. (Всі пройшли курси по підвищенню кваліфікації із дисциплін "невідкладні стани").

Отримані результати досліджень свідчать, що середній бал у підгрупах іноземних студентів коливався від 3,14 до 3,32 і склав для всіх підгруп 3,20 бала, якість

навчання у цих підгрупах також коливалась від 38,0% до 43,2% і в середньому склала 40,5%. Під час занять зверталась увага на розуміння матеріалу студентами (всі достатньо володіють російською мовою), який доносив викладач, супроводжуючи виконанням того чи іншого навичка на манекені, муляжі чи студенті.

На відміну від іноземних студентів, вітчизняні студенти показали значно кращі знання: середній бал коливався від 4,0 до 4,28 і склав в середньому 4,1 бала, якісний показник мав незначні зміни (88,1% - 89,2%) і в середньому становив 88,2%.

Низьку успішність студентів із зарубіжних країн ми пояснюємо великою кількістю пропусків студентами, а також байдужим відношенням до навчання, тому модуль який об'єднував в собі теоретичну частину (тестові завдання) та виконання практичних навичок деяким студентам приходилося здавати декілька разів.

До цього слід віднести, що велику кількість студентів (16%), які не засвоїли матеріал з цієї дисципліни іноземними студентами і виникло питання про здачу всіх тем за індивідуальним графіком. Ідентична ситуація виникла серед 8% вітчизняних студентів. Які ж теми на наш погляд являються важкими для засвоєння матеріалу студентами і чому із цих тем низька успішність серед студентів зарубіжних країн. Важкою і важливою із всіх тем стала тема "Кровотечі і методи їх зупинки". Ми акцентували увагу, що найбільша смертність на полі бою серед пораних виникла внаслідок кровотечі і життя потерпілого залежало від часу надання допомоги, наявності засобів зупинки кровотечі і вміння використати найкращий метод в досягненні результату. Кожен викладач мав можливість демонструвати військову аптечку НАТО та наповнення вітчизняної аптечки, в яких є джгути САТ і гумові - Есмарха, контактні гемостатичні засоби. В основі засвоєння навички зупинки кровотечі джгутом САТ є його накладання однією рукою, як це вимагається в бойових умовах. Підкреслюються переваги джгута САТ (турнікет) над гумовим джгутом Есмарха, особливо у зимовий період. На практичному занятті створювали умови, щоб студент самостійно міг виконати і закріпити навичок. Однак, студенти допускають помилки: закрутку розташовують зовні кінцівки, що недопустимо у зоні обстрілу, коли потерпілого евакуюють на волокушах, не завжди оцінюють зупинку кровотечі по основних показниках (поблідіння кінцівки, відсутність пульсу, зупинка кровотечі). Самим важливим в цій маніпуляції, яку виконують студенти є показання до накладання джгута, а також заміна його на інші методи зупинки кровотечі, щоб уникнути таких ускладнень як синдром тривалого стиснення тканин та компартмент-синдром. Якраз ці моменти виділялись викладачами і повторювались до їх повного засвоєння.

Якщо брати до уваги, що тактична медицина це розділ військової медицини по наданню першої медичної допомоги в умовах бойових дій і основна маса пораних гине від кровотеч і на другому місці

смертність від порушення дихання, то в такій послідовності виникли труднощі по засвоєнню матеріалу у наших студентів. По темі "Порушення прохідності дихальних шляхів" викладачі звертають увагу на вимоги тактичної медицини в особливостях надання допомоги в зоні обстрілу, в якій потрібно зберегти життя потерпілого і уникнути додаткових поранень або смертей. Тому після зупинки кровотечі другим важливим моментом являється відновити дихання через забезпечення прохідності дихальних шляхів. Навичка виконується на фантомі, зокрема введення назофарингеального, орофарингеального повітроводів, з попереднім відпрацюванням трьох прийомів Сафара. На превеликий жаль незадовільних оцінок серед вітчизняних студентів по темі "Кровотечі і методи їх зупинки" було біля 20%, серед іноземних - 19% по темі "Порушення прохідності дихальних шляхів" відповідно 16,6% (вітчизняні), 18,8 (іноземні) і стало причиною повторення матеріалу та відпрацювання теоретичних та практичних занять з незадовільними оцінками. Отже, матеріальне забезпечення кафедри по вивченню нової дисципліни II курсом медичного факультету та низькі показники якості навчання іноземними студентами, на нашу думку, було абсолютно достатнім. Інші теми вивчення цієї дисципліни за своїм змістом були відомими або частина їх вивчалась раніше.

Висновки та перспективи подальших розробок

1. Оскільки бойові умови диктують алгоритм дій, щоб врятувати життя потерпілого, вивчення тактичної медицини "Перша медична допомога в екстремальних ситуаціях" є вкрай важливим для обороноздатності нашої держави.

2. Збройні Сили України ставлять перед собою за мету забезпечення кожного українського військового аптечкою першої допомоги (IFAK), пройти відповідний курс бійця-рятувальника, усі лікарі (взагалі медики) повинні пройти тренування та практику за стандартами НАТО TCCC (Tactical Combat Casualty Care). Виходячи з цього, у стінах нашої кафедри, студенти зобов'язані освоїти цей матеріал та володіти навичками перерахованими в курсі цієї дисципліни.

3. Враховуючи успішність вітчизняних та іноземних студентів, недоліки у засвоєнні матеріалу по важливих темах, виникла необхідність про створення ще однієї тренажерної зали по наданню першої медичної допомоги в екстремальних ситуаціях.

Робота по створенню умов викладачами кафедри медицини катастроф та військової медицини для навчання та засвоєння матеріалу з дисципліни "Перша медична допомога в екстремальних ситуаціях" є не що інше як волонтерська допомога студентам та викладачам університету, існує прикладом для інших кафедр нашого навчального закладу у цей складний час ведення війни із східним сусідом - Росією.

Список літератури

1. Військово-медична підготовка; за ред. М.І. Бадюка. - К., 2007. - С. 80-97.
2. Закон України "Про екстрену медичну допомогу" № 5081/VI від 05.07.2012р.
3. Олена і Віктор Пінчук. Навчальна програма "Військові медики на полі бою". - К., 2015. - С. 15-21.
4. Перша медична (екстрена) допомога з елементами тактичної медицини на догоспітальному етапі в умовах надзвичайних ситуацій; за ред. В.С. Тарасюка. - К. : ВСВ "Медицина", 2015. - 367 с.
5. Постанова Верховної ради України "Прододаткові заходи для зміцнення обороноздатності України" №1220-VII від 17.04.2014 р.
6. Стандарт підготовки І-СТ-3 (видання 2): підготовка військовослужбовця з тактичної медицини / М-во оборони України. - Київ: Леся, 2015. - 148 с.

Тарасюк В.С., Матвійчук Н.В., Королева Н.Д., Паламар І.В., Поляруш В.В., Подолян В.Н., Кривецька Н.В., Фищук В.В., Гринишин В.Г.

УСЛОВИЯ И НЕОБХОДИМОСТЬ ИЗУЧЕНИЯ ДИСЦИПЛИНЫ "ПЕРВАЯ МЕДИЦИНСКАЯ ПОМОЩЬ В ЭКСТРЕМАЛЬНЫХ СИТУАЦИЯХ" В МЕДИЦИНСКИХ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ

Резюме. В статье рассматриваются вопросы создания условий и необходимости изучения первой медицинской помощи в экстремальных ситуациях, успеваемости отечественных и иностранных студентов по этой дисциплине, результаты усвоения знаний и умений на кафедре медицины катастроф и военной медицины.

Ключевые слова: первая медицинская помощь в экстремальных ситуациях, успеваемость, навыки.

Tarasyuk V.S., Matvichuk M.V., Korolova N.D., Palamar I.V., Polyarush V.V., Podolyan V.M., Kryvetska N.V., Fishchuk V.V., Grenishin V.G.

CONDITIONS AND THE NECESSITY OF STUDYING THE COURSE "FIRST MEDICAL AID IN EXTREME SITUATIONS" IN MEDICAL UNIVERSITIES

Summary. The creation of the conditions and the necessity of studying first aid in emergency situations are discussed in this article. The domestic and foreign academic performance of the students in this discipline, the results of the assimilation of knowledge and skills at the Department of Disaster and Military Medicine are analyzed.

Key words: first aid in emergency, students academic performance, skills.

Рецензент - д.мед.н., проф. Костюк Г.Я.

Стаття надійшла до редакції 16.11.2015 р.

Тарасюк Володимир Семенович - к.мед.н., проф. кафедри медицини катастроф та військової медицини Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова; +38 0432 66-12-93; emergency@vnmdu.edu.ua
Матвійчук Микола Васильович - к.мед.н, доцент, завідувач кафедри медицини катастроф та військової медицини Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова; +38 0432 66-12-93; emergency@vnmdu.edu.ua
Королева Наталя Дмитрівна - к.псих.н., доцент, завідувач навчальної частиною кафедри медицини катастроф та військової медицини Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова; +38 0432 66-12-93; emergency@vnmdu.edu.ua
Паламар Інна Володимирівна - к.мед.н, доцент кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова; +38 067 788-47-67
Поляруш Влада Володимирівна - старший викладач кафедри медицини катастроф та військової медицини Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова; +38 0432 66-12-93; emergency@vnmdu.edu.ua
Подолян Володимир Миколайович - старший викладач кафедри медицини катастроф та військової медицини Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова; +38 0432 66-12-93; emergency@vnmdu.edu.ua
Кривецька Неля Володимирівна - викладач кафедри медицини катастроф та військової медицини Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова; (+38 0432 66-12-93; emergency@vnmdu.edu.ua
Фищук Валентин Васильович - викладач кафедри медицини катастроф та військової медицини Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова; +38 0432 66-12-93; emergency@vnmdu.edu.ua
Гринишин Валентин Григорович - викладач кафедри медицини катастроф та військової медицини Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова; +38 0432 66-12-93; emergency@vnmdu.edu.ua

© Іванченко О.З.

УДК: 378.015.3:005.32]:[378.036:61]

Іванченко О.З.

Запорізький державний медичний університет, кафедра медичної фізики, біофізики та вищої математики (пр. Маяковського, 24, м. Запоріжжя, 69035, Україна)

МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СТУДЕНТІВ ПЕРШОГО КУРСУ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Резюме. Для організації і забезпечення результативної та успішної навчально-пізнавальної діяльності студентів необхідно, щоб задачі, які вирішуються на заняттях та під час самостійної роботи були значущі і внутрішні прийняті самими студентами. Стаття присвячена аналізу мотивації навчальної діяльності студентів першого курсу медичного факультету, рівню її сформованості та важливості для успішного навчального процесу. Автор описує методики проведення досліджень і подає отримані результати.